

Heimurin hevur gloymt Tjernobyl-offrini

Heimurin hevur fullkomiliga svikið tey, sum vórðu rakt av Tjernobyl-vanlukkuni í 1986, stendur at lesa í eini nýggjari ST-frágreiðing, sum verður lögð fyrri ST-áðalfundin í næsta mánað.

Tjernobyl-vanlukkan hevur havt ómetaliga stórar menniskjansligar vanlukkur við sær, og altjóða samfelagið hevur vist alt ov stóra líkassælu, er niðurstøðan í frágreiðingini, sum deildin hjá ST fyrri humaniter mál hevur gjørt.

Í frágreiðingini verður sagt, at serliga børnini eru hart rakt av vanlukkuni, tí tittleikin av krabbameini millum børn undir 14 ár er munandi óktur. Fleiri hundrad túsund fólk vórðu noydd at flyta heimaifrá, og onki fyriliggur um framtíðina hjá teimum. búskapurin í Hvítarusslandi er eisini tyngdur av avleiðingunum av vanlukkuni. Frágreiðingin staðfestir eisini, at so hvørt sum tíðin er liðin frá, er áhugin hjá umheiminum fyrri vanlukkuni stóðugt minkaður.

Tað fara at ganga fleiri ártíggir, áðrenn heilsuliga árinid av vanlukkuni er burtur, og nágreiniliga talið á teimum, sum eru deyð ella vorðin sjúk, verður ongantíð kent.

Tó verður sagt í ST-frágreiðingini, at heimsheilsustovnurin WHO og heilsumyndugleikarnir í Hvítarusslandi, Ukraine og Russlandi hava so mikið av tilfar, at hetta átti at verið grundarlag fyrri munandi størri hjálp og áhuga frá umheiminum.

Víst verður á, at skelkandi vøkstur hevur verið í talinum av krabbameini í skjaldkirtlinum hjá børnum. Í Hvítarusslandi vórðu tey 20 árin frá 1966 til 1985 bert skrásettir 21 tilburðir av krabbameini í skjaldkirtlinum hjá børnum undir 14 ár. Tey 9 árin síðan Tjernobyl-vanlukkuna eru skrásettir 379 tilfelli krabbameinstilburðir í Ukraine er støðan tann sama. Frá 1981 til 1985 vórðu 25 tilburðir skrásettir av krabbameini í skjaldkirtlinum hjá børnum.

Síðan 1986 er talið 208. Heilsumyndugleikarnir rokna við, at talið fer at økjast heilt fram til ár 2010. Heilsumyndugleikarnir í Ukraine siga, at tittleikin av sjúkratilburðum er

30 prosent størri í økjumum, sum vóru fyrri geislavirkin. Tjernobyl-vanlukkan hevði eisini við sær, at eitt stórt landsøkki varð lagt í oyðið. Fólkid varð flutt burtur av

einum øki uppá 160.000 ferkilometrar. Tilsamans vórðu sløk 400.000 fólk í Hvítarusslandi, Ukraine og Russlandi flutt burtur. Nøkur kunnu flyta heim aftur um nøkur ár, at tey ynskja tað, men onnur kunnu ongantíð flyta heim.

Hesi 400.000 fólkin, sum máttu flyta heimaifrá í skundi, hava livað sum flóttafólk síðan 1986. Summi bugga framvegis í flóttafólkalegum, og tey eru tyngd av óvissuni um framtíðina. Kanningar í Hvítarusslandi vísa, at 62 prosent av teimum raktu óttast fyrri, at tey fáa krabbamein, og 75 prosent siga at tey eru sinnistýngd, stendur at lesa í ST-frágreiðingini.

Ongin veit heldur við vissu, hvussu nógvir av teimum 800.000 arbeiðsmennunum, sum ruddaðu upp í Tjernobyl árin frá 1986 til 1988, eru raktir. Teir eru í dag spjaddir um alt Russland, men telagsskapurin hjá Tjernobyl-offrunum sigur, at í minsta lagi 7.000 av hesum arbeiðsmennunum eru deyðir av tí geislavirkin, sum teimum hevur verið fyrri.

Umhvørvisárinid er eisini álvarsligt. Stór landbúnaðar øki liggja oyðin. Í Hvítarusslandi eru 30 prosent av landbúnaðarjörðini dálkað og í Ukraine 40 prosent.

Tjernobyl-vanlukkan hevur eisini havt álvarsligar figgjarligar avleiðingar fyrri hesi londini, sum eru sera fátøk. Í ST-frágreiðingini stendur, at Hvítarussland brúkar 20 prosent av figgjarætlanini til at bota um skaðat sum stóðst av vanlukkuni. Ukraine brúkar 4 prosent av figgjarætlanini til hetta endamálið.

Í frágreiðingini hjá ST er ein álvarslig áheitan á heims-samfelagið. Sagt verður, at nú má umheimurin vakna, og taka sær um reiggj og hjálpa londunum og teimum fólkunum, sum eru rakt, og sum fara at stríðast við avleiðingar í fleiri ártíggir afturat.

Stuðulsfólk

Søkt verður eftir stuðulsfólki til tveir 7-8 ára gamlar dreingir í sunnaru helvt av Suðuroy.

Málið við stuðulinum er, í neyvum samstarvi við Almánastovuna, at virka fyrri fremjandi tilboðum og avbjóðingum í gerandisdegnum, eins og virka fyrri einari tryggari og mennandi tilveru, og soleiðis menna og stuðla teimum líkamliga, sálarliga og sosialt.

Tað er av stórum týdningi fyrri menningina, at mannliga fyrimyndin er tyðilig.

Tann, ið settur verður, hevur vanliga tilhaldsstað í Stuðulsstovuni í Vági og annars har barninum tørvar stuðul.

Ynskiligt er, at tann, ið settur verður, hevur hóskandi fakliga útbúgving og royndir.

Arbeiðstiðin er 25 tímar um vikuna, og stuðulin er fyribils játtaður til 30.09.96.

Løn- og setanarviðurskifti eru sambært sáttmála millum Føroya Landsstýri og Føroya Pedagogfelag.

Umsóknir við próvskjølum mugu verða okkum í hendi í seinasta lagi 23.03.96 og skulu sendast til:

**Almánastovan
att.: Sigrun Joensen
Postsmoga 196
110 Tórshavn**

Nærri upplýsingar fáast á tlf. nr. 15480, lokal 104, hjá Sigrun Joensen.

Stuðulsfólk

Søkt verður eftir stuðulsfólki til 4 ára gamla gentu við menningartrupulleikum í norðaru helvt av Streymoy.

Málið við stuðulinum er, í neyvum samstarvi við Almánastovuna, at virka fyrri fremjandi tilboðum og avbjóðingum í gerandisdegnum, og soleiðis menna og stuðla henni líkamliga, sálarliga og sosialt.

Tann, ið settur verður, hevur vanliga tilhaldsstað á Dagstovninum á Oyri og annars har barninum tørvar stuðul.

Ynskiligt er, at tann, ið settur verður, hevur hóskandi fakliga útbúgving og royndir.

Arbeiðstiðin er 20 tímar um vikuna, og stuðulin er fyribils játtaður til 30.09.96.

Løn- og setanarviðurskifti eru sambært sáttmála millum Føroya Landsstýri og Føroya Pedagogfelag.

Umsóknir við próvskjølum mugu verða okkum í hendi í seinasta lagi 23.03.96 og skulu sendast til:

**Almánastovan
att.: Sigrun Joensen
Postsmoga 196
110 Tórshavn**

Nærri upplýsingar fáast á tlf. nr. 15480, lokal 104, hjá Sigrun Joensen.

Krambakvinna søgist

til skiftandi vaktir.

Skriva til

HJÁ GUNLEIVI
Postboks 3352 - 110 Tórshavn

Tað ber til at hjálpa okkum at hjálpa børnum

Ið eru geislarakt av tí at Tjernobylverkið fór at leka, bæði teimum, ið koma til Føroya í juli mánaði og teimum, ið eru í Ukraine.

Vit hava Brúk fyrri tær...

**SKANDINAVISKA
BARNAMISSIONIN** **FØROYA
DEILD**
Reynagøta 19 - FR-100 Tórshavn
Tlf. 16268 - 84339, telefax 18288

Nærri upplýsingar
fáast á
16268 - 61318
12585 - 84339
56514 - 48378
75215 - 33512
32323

Namn og nr.
á kontonum er:
(Tjernobylirakt
børn, SBM)

Postgiro:
nr. 77178
Føroya Banki:
495.217.2
Føroya Sparik:
125.433.4
Nórðoya Sparik:
100.338.5
Suðuroyar Sparik:
100.513.9